

Lilla Livet

Informationstidning för personal inom barnhälsovård

Nummer 7 - augusti 2024

Innehåll

Välkommen Lisa till tjänsten som samordningssjuksköterska	s 03
PKU-svar i barnets patientjournal	s 03
Samtal om språkstimulans - utbildning 26 september	s 04
Dokumentation i Cosmic vid orosanmälan via e-tjänst	s 04
Val av hydrolysat vid misstänkt KMP-allergi	s 05
Tillväxtkurva utskriven på papper	s 05
FN:s konvention om barnets rättigheter	s 05
Tidsåtgång vid 5 års hälsobesök	s 05
Seminarier Almedalen - inspelningar	s 05
Kompletteringar till "Leva med barn"	s 06
Fråga föräldrarna hur bröstmjölk ersättnings blandas	s 06
Fråga och svar	s 06
Förändringar i närståendefliken i Cosmic	s 07
Barn- och familjestöd informerar	s 07
Barnsäkerhetsinformation från Konsumentverket	s 08
Det viktiga barnsäkerhetsarbetet	s 08
Jämlik barnhälsa	s 09
Bebispodden	s 09
BVC-podden	s 09
Rikshandboken	s 09
Länkadress till vår sida på intranätet	s 09
Informationsmaterial från utbildningar	s 09
Info från Livets tråd	s 10
Fortbildning/Utbildning	s 11

Lilla Livet är utgiven av Centrala Barnhälsovården i Värmland

Helena Löfwenhamn, barnhälsovårdsöverläkare, 010-831 59 39

helena.lofwenhamn@regionvarmland.se

Lisa Lindqvist, verksamhetsutvecklare 010-831 66 76

lisa.lindqvist@regionvarmland.se

Gunilla Svedlund, assistent 010-831 67 06

gunilla.svedlund@regionvarmland.se

Besöksadress:

Älvgatan 39
652 30 Karlstad
010-831 67 06

e-post: barnhalsovardsenheten@regionvarmland.se

Välkommen Lisa till tjänsten som samordningssjuksköterska

Hej!

Jag heter Lisa Lindqvist och är BHV-sjuksköterska och tar över samordningsuppdraget efter Cristina Gillå. Jag började arbeta som sjuksköterska i Region Värmland 1999, då inom hjärt- och akutmedicinkliniken. Efter vidareutbildning till distriktsköterska har jag arbetat i hemsjukvård och på vårdcentral. På BVC i Kil har jag arbetat i drygt 10 år.

Mitt uppdrag som samordnare är bland annat att ge stöd till BVC att utföra barnhälsovård utifrån det nationella barnhälsovårdsprogrammet, att bidra till fortbildning, upprätta och revidera riktlinjer och rutiner och att stötta barnhälsovårdens enhetschefer i sakfrågor. Ett annat uppdrag är att bidra med kunskap och stöd i verksamhetens övriga utvecklingsprocesser och att omvärldbevaka nationell kunskapsutveckling inom barnhälsovården.

Cristina arbetade många år i sin samverkansroll och hade stor erfarenhet och kunskap. Jag kommer ta över rollen med engagemang och lyhördhet men är också ödmjuk inför att det kommer ta tid att utvecklas och "bli varm i kläderna". Dialogen med er i verksamheten ser jag verkligen fram emot och önskar ett öppet klimat. Hör av er som tidigare via mail och/eller telefon om ni funderar över något, stort som smått.

I mitt uppdrag ingår även 20% kliniskt arbete och det är förlagt till en mottagningsdag per vecka på BVC i Kil.

Mail: Lisa.lindqvist@regionvarmland.se

Telefon: 010-831 66 76

/Lisa

PKU-svar i barnets patientjournal

Nu kan man återfinna svar på PKU i barnets journal. Enklast via "Patientöversikten" och i boxen "Remisser". [INS-24076 PKU](#)

Remisser	
Till: Laboratorium PKU CMMS	Avslutad
Från: Kvinnosjukvårdens eftervårdsm...	2024-06-03
Slutsvar	
Till: Förlossningsavdelningen kvinno...	Pågående
Från:	2024-05-12

Visar remisser från senaste 18 månaderna

/Helena

Samtal om språkstimulans - utbildning

26 september

På initiativ av svensk barnhälsovård har Socialstyrelsen 2022 tagit fram ett kunskapsstöd för arbetet med de yngre barnens kommunikations- och språkutveckling, 0-2 år. [Stödja och stimulera kommunikations- och språkutveckling bland barn 0 till 2 år \(socialstyrelsen.se\)](#)

Utifrån detta har barnhälsovårdens logopedier inom mellansvenska sjukvårdsregionen gjort en inventering av metoder och stödmaterial. Tillsammans har de kommit överens om att reducera utbudet av material och att gemensamt införa samtalsmaterialet utarbetat av Centrala Barnhälsovården Västra Götalandsregionen (VGR).

För barnhälsovården i Värmland har vi tillsammans (logopedenheten, bibliotekssamordnare och verksamhetsutvecklare BHV) utarbetat rutinen [RUT 24292 Barnhälsovårdens rutinbeskrivning för samtal om språkutveckling](#), som också beskriver vilket material som skall lämnas ut vid vilken ålder.

Material för samtal om språkstimulans (VGR) består av två olika blad med bildstöd och enkel text. Ett för den tidiga kommunikationsutvecklingen och ett för att utveckla språket mer. Till dessa finns en guide om hur man kan prata kring de olika bilderna. De två inplastade bladen (på svenska) samt guider har skickas ut som stödmaterial. Bladen finns även översatta på 13 språk och kan skrivas ut från VGR's hemsida [Samtal om språkstimulans - Vårdgivarwebben Västra Götalandsregionen \(vgregion.se\)](#). Länken återfinns på vår hemsida under "Språk och kommunikation".

Bekanta er gärna med materialet inför utbildningen den 26/9 då logopederna Linda Rinnemo, Ann-Christine Ivarsson och Cristina Gillå kommer göra allt "klart som korvspad".

/Helena

Dokumentation i Cosmic vid orosanmälan via e-tjänst

Orosanmälan görs nu via e-tjänsten i blankettbiblioteket Cosmic, "Anmälan om barn och unga som far illa". Blanketten diarieförs då automatiskt och blankett behöver **inte** skickas manuellt till diariet.

Skriv ut blanketten och skicka den till socialtjänsten i den kommun där barnet är skriven. [RUT-11546 Orosanmälan om barn som far illa.](#)

E-tjänsten ger ingen notering i journalen, utan man måste dokumentera i barnets journal att en anmälan är gjord. Detta görs i journalmallen "Oro för att barn far illa", som är dold på 1177. [RUT-19811 Dokumentation av Oro för att barn far illa](#)

Som stöd för dokumentationen finns instruktionen [INS-19813 Oro för att barn far illa](#). Använd åtgärdskod GD008 i anteckningen.

/Lisa

Val av hydrolysat vid misstänkt KMP-allergi

Nutramigen LGG är nu upphandlat inom regionen och kommer var förstahandsvalet inom barn- och ungdomsmedicin.

Det är därför viktigt att vi också i första hand rekommenderar och eventuellt förskriver detta, så att familjen inte behöver byta hydrolysat när de remitteras till BUM. I undantagsfall kan givetvis Althera / Pepticate 1 förskrivas om smaken absolut inte skulle tolereras av barnet.

[RUT-16171 Handläggning av misstänkt komjökproteinallergi inom barnhälsovården](#)

/Helena

Tillväxtkurva utskrivna på papper

Eftersom det är lite strul med att öppna tillväxtkurvan för vissa barn så kan behovet av en tillväxtkurva på papper uppkomma.

På Rikshandboken under [Tillväxtkurvor och tillväxtreferenser - \(rikshandboken-bhv.se\)](#) kan man hitta denna länk [PC PAL - Tillväxtkurvor \(tillvaxtkurvor.se\)](#) där man kan ladda ner och skriva ut olika typer av tillväxtkurvor.

/Helena

FN:s konvention om barnets rättigheter

Artikel 24

Handlar om barnets rätt till hälsovård och sjukvård.
Länderna lovar att göra allt de kan för att barn ska få bra hälsa.
Alla barn har rätt att få vård när de är sjuka.
Kvinnor som väntar barn och mammor med nyfödda barn ska få bra vård.
Föräldrar ska få lära sig hur de ska mata och vårda sitt barn.
Rika länder ska hjälpa fattiga länder.

Tidsåtgång vid 5 års hälsobesök

Utifrån uppföljning i verksamheten av Saga-sagor, så är nu vårdtjänsten "Hälsobesök 5 år" lagd i Cosmic med en tidsåtgång på 45 minuter istället för 30.

/Helena

Seminarier Almedalen - inspelningar

Här finns länkar till inspelade seminarier under Almedalsveckan:

- Klimatet och barns hälsa.
- Kan vaccinationsprogram starta under graviditet?
- Vad är en rimlig skärmtid för barn?

[Seminarier Almedalen - Inspelningar - Svenska Barnläkarföreningen \(barnlakarforeningen.se\)](#)

/Helena

Kompletteringar till "Leva med barn"

För er som vill använda slut på den äldre versionen av "Leva med barn" så har vi utformat några sidor som man kan skriva ut dubbelsidigt i färg och sedan klippa till i anpassat format till boksidan. (Se utskickat mail 2024-06-18 där dokumentet finns bifogat.)

/Helena

Fråga föräldrarna hur bröstmjölksersättningen blandas

Det har framkommit att spädbarn som slutenvårdats på grund av magbesvär och/eller flack tillväxt haft den gemensamma nämnaren att de fått ersättning blandad i ersättningsmaskin som varit felaktigt inställd (handhavande fel). Maskinen doserade då antingen för mycket eller för lite ersättningspulver i vattnet.

Det har blivit vanligare att föräldrar använder vällings- och ersättningsmaskiner vid tillagning, något som inte alltid framkommer till BVC. Är maskinen felaktigt inställd kan det orsaka onödigt och i förlängningen allvarligt lidande. Det är viktigt att ersättningen blandas enligt rekommendationen på förpackningen. Både en för svag och en för stark ersättning ger besvär.

Vi vill därför påminna om vikten att fråga föräldrarna hur ersättningen blandas!
Rätt dosering av ersättningspulver är förstås viktigt även om det görs manuellt.

/Lisa

Fråga och svar

Fråga:

Vi har nu haft några föräldrar som frågat om smitta efter att Rotavaccinet ges till barnen. Vi informerar såklart om den vanliga handhygien vid kräkning och avföring vid blöjbyten och ger Folkhälsomyndighetens infobladd till föräldrar, men att barnen skulle smittas vid pussar osv!? Vi undrar om det är något rykte som florerar föräldrar emellan eller är det något vi som personal ska informera om så vi säger samma sak?

Svar:

Vacciniruset kan utsöndras i avföringen efter vaccination. Vacciniruset är försvagat och ger i regel inte sjukdomssymtom inom familjen eller andra nära kontakter. Det går bra att pussa sitt barn på munnen efter vaccination. Barnet kan även delta i babysim efter vaccinationen så länge det inte har några symtom. Ett barn som har diarre ska inte delta i babysim, oberoende av orsaken till diareen.

Barn som bor med personer, till exempel syskon, som har ett nedsatt immunförsvar kan vaccineras. God hygien är viktigt, till exempel i samband med blöjbyte.

/Folkhälsomyndigheten genom Helena

Förändringar i närståendefliken i Cosmic

I höst försvinner information om Vårdnadshavare 1 och 2 under rubriken patientens angivna kontaktpersoner. I det fall vårdnadshavaren har ett reservnummer står information Vårdnadshavare 1 och 2 kvar.

Det som försvinner är de manuellt inlagda uppgifterna (telefonnummer) för vårdnadshavare 1 och 2 som flyttades från Allmäntfliken till närståendeflikens nedre del" vid förändringen i november 2023.

Du som vårdpersonal uppmanas att vid kontakt med vårdnadshavare informera hen om att logga in i 1177.se. I Inställningar under rubrikerna Godkänn avisering och delning kan patienten bocka i "dela". På så sätt kommer angivet telefonnummer hamna i patientkortet i Cosmic.

Om vårdnadshavare ej valt att dela sitt mobilnummer på 1177 så kan vården med muntligt godkännande av vårdnadshavaren fylla i telefonnummer och kryssa i godkänn delning av nummer på allmänfliken i Cosmic. Observera att det är i vårdnadshavarens patientkort man ska uppdatera. Detta kommer då synas på 1177 samt därmed även på barnet i Cosmic.

Nu blir det extra viktigt att kontrollera att korrekta telefonnummer till vårdnadshavare är inlagt i Reminders.

[INS-09062 Cosmic patientkort](#)

/Helena

Barn- och familjestöd informerar

I höst blir vi så äntligen fullbemannade på psykologmottagningen då vi välkomnar fyra nya legitimerade psykologer samt två nya PTP-psykologer. Vi kommer nu påbörja arbetet med att beta av väntelistorna och redan nu börjar vi prioritera barn födda 2019 för att på så vis undvika fördröjningar inför skolstart nästa år.

Detta innebär också att det blir lite förändringar i konsultationsgrupperna där vissa kommer få lära känna en ny psykolog och även ute på orterna. Men vi ändrar så lite som möjligt för att få till en kontinuitet då det redan denna termin var en del förändringar.

Nytt för hösten blir även att det kommer vara tre psykologer som reser till Arvika då väntelistan där är lång. Psykologerna som reser till Årjäng och Torsby kommer även de utöka och resa varje vecka istället för varannan som det varit nu.

Jag vill tacka er alla för ett gott samarbete och ert tålamod under den tuffa tiden som varit och nu vi ser fram emot en spännande höst med många nya kollegor.

/Sophia Edelbring Sjödin

Enhetschef

Logopedenheten & Barn- och familjestödsenheten

Barnsäkerhetsinformation från Konsumentverket

Nu har Konsumentverket förutom nyhetsbrevet även förbättrat informationen på sin webbplats. [Barnsäkerhet – så här kan du barnsäkra | Konsumentverket \(hallakonsument.se\)](#)

De har tagit information från broschyren "Säkra Barn" och gjort om den till webbttext. Eftersom det är taget ur "Säkra barn" finns även information om produkter som andra myndigheter ansvarar för. Broschyren går inte längre att beställa i tryckt form, men finns som utskriftsbar på flera språk.

/Helena

Det viktiga barnsäkerhetsarbetet

Socialstyrelsens dödsfallsutredning kontaktade i år Barnsäkerhetsrådet angående behov av information om barnsäkerhet. Anledningen till att de gjorde det var att de som "bifynd" i sin utredning upptäckt att det förekommer en hel del dödsfall bland barn som beror på okunskap och oaktsamhet.

Utredning konstaterar följande:

- Ett mindre antal av de utredda fallen rör vållande till annans död. Det är i dessa fall inte fråga om våld mot barnet, utan barnet bedöms ha avlidit till följd av oaktsamhet från en vuxens sida (som bedömts utgöra ett brott), till exempel genom drunkning. Detta hade troligen kunnat förebyggas om den som hade ansvar för barnet hade vidtagit försiktighetsåtgärder och säkerställt en tillräcklig tillsyn av barnet.
- I Rikshandboken i barnhälsovård finns underlag för hur och när man kan prata om barnsäkerhet inom BVC. Arbetet görs löpande, både vid enskilda träffar och i föräldragrupper. Vid hembesök vid 8 månaders ålder är olycksfall i fokus. Men då drunkning hos barn sker ofta i åldern 2-5 år och den barnsäkerhetsinformationen från BVC som föräldrar får då barnet är 8 månader har med stor sannolikhet fallit i glömska om den inte har repeterats.
- För barnhälsovården (0-6 år) har det startats en nationell utvecklingsgrupp för barnsäkerhet. Den ska bland annat uppdatera texterna om barnsäkerhet i Rikshandboken och samverkar i det arbetet med olika aktörer om barnsäkerhetsfrågor.
- En möjlig orsak till att barn dör till följd av olycksfall är att det finns grupper av föräldrar som inte nås av det förebyggande arbetet i tillräcklig omfattning. Inte alla föräldrar går på BVC med sitt barn och inte alla föräldrar söker självmant samhällsinformation som finns på exempelvis 1177 och Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) hemsidor. Vissa grupper, som föräldrar med psykisk funktionsnedsättning, kan behöva särskilt anpassad information och stöd.
- För att antalet olyckor med dödlig utgång för barn ska minska är Socialstyrelsens bedömning är att kunskapen om barnsäkerhet måste hållas hög hos både föräldrar och allmänhet. Mer tillförlitlig statistik och analys av dödsfall och skadetillfällen skulle kunna bidra till en förbättrad uppföljning samt till att man kan sätta in insatser specificerat utifrån identifierade risksituationer och riskgrupper.

[Socialstyrelsens utredningar av vissa skador och dödsfall 2022-2023](#) (Läs om det från sidan 66)

/Helena

Jämlik barnhälsa

En podd om barns olika förutsättningar och livsvillkor. Bakom arbetet med podden står Jämlik barnhälsa, en samverkansgrupp bestående av representanter från kommunerna Filipstad, Storfors och Säffle, Friskvården i Värmland samt Region Värmland.

Marika Andersson som är folkhälsostrateg på Region Värmland leder dig genom avsnitten. I första avsnittet lyfts problematiken kring övervikt och obesitas

[Jämlik barnhälsa | a podcast by Region Värmland \(podbean.com\)](#)

/Cristina

Bebispodden

<https://sverigesradio.se/barnradion>

/Cristina

BVC-podden från barnhälsovården Region Stockholm

Föräldragrups-podden har publicerat ett nytt avsnitt som handlar om amning och heter: - "Man kan inte skämma bort ett spädbarn".

Du kan lyssna på det via: [MAT/Amning](#)

[BVC-podden och Föräldragrups-podden](#)

/Helena

Rikshandboken

- Nyhetsbrev Prenumerera på senaste nytt från Rikshandboken direkt i din inbox:

<https://www.rikshandboken-bhv.se/rhb/om-rikshandboken/nyhetsbrev/>

/Gunilla

Informationsmaterial från utbildningar

På den här sidan på intranätet hittar ni informationsmaterial från utbildningar <https://intranat.regionvarmland.se/verksamheter/halsa-och-varld/b/barn-unga-och-familjehalsa/barnhalsovard-bvc/informationsmaterial-fran-utbildningar>

/Gunilla

Länkadress till vår sida på intranätet

Under rubriken "Barnhälsovård/BVC" finns våra lokala anvisningar

<https://intranat.regionvarmland.se>

Information från dietisten finns under "Kost och fysisk aktivitet".

Lägg gärna den här sidan som favorit så går den lätt att hitta.

/Gunilla

Info från Livets tråd - *Aktuellt om amning*

Amningskurser till blivande föräldrar

Familjecentralen i Säffle har startat upp ett projekt med amningsmottagning. De erbjuder amningskurser till blivande och nyblivna föräldrar, både digitalt och på plats i Säffle. Erbjudandet gäller hela Värmland och är kostnadsfritt. Deltagarna kan anmäla sig till sin barnmorska eller BHV-sjuksköterska som i sin tur får mejla eller skriva Messenger i Cosmic till Marie Danielsson eller Benita von Essen.

Följande datum för amningskurser är planerade:
Familjecentralen Säffles konferensrum, kl 13-17
10 oktober
5 december

Digitalt via teams, kl 13-17
10 september
21 november

Anmälan till benita.i.vonessen@regionvarmland.se (barnmorska) eller marie.danielsson@regionvarmland.se (BHV-sjuksköterska)

Råd till dig som vill stoppa produktionen av bröstmjolk

Information om hur bröstmjölksproduktionen stoppas utan läkemedel.

[INF-24722 Råd till dig som vill stoppa produktionen av bröstmjolk](#)

Att minska och eller ta bort tillmatning och övergå till att amma helt

Rutin samt flödesschema för nedtrappning/uttrappning av ersättning finns framtagna.

[RUT-24932-v.1.0 Att minska och eller ta bort tillmatning och övergå till att amma helt](#)

Vårdprogram, Bröstkomplikationer i samband med amning

Vi använder Stockholms läns vårdprogram.

Den finns för nedladdning via länk [Bröstkomplikationer i samband med amning \(kunskapsstodförvårdgivare.se\)](#)

Livets tråd är en arbetsgrupp med representanter från hela vårdkedjan. Gruppen arbetar med omvårdnadsfrågor för att underlätta samarbetat mellan olika vårdgivare som möter den blivande och nyblivna familjen.

Arbetsgruppen ska bland annat verka för metodutveckling, utbildning och utvärdering i framförallt amningsfrågor för all personal i hela vårdkedjan och verka för att en gemensam amningspolicy hålls aktuell.

Arbetsgruppen ska också verka för ett bra fungerande samarbete och kommunikation mellan olika vårdgivare, i samråd med berörda chefer.

Medlemmar i Livets tråd

Astrid Ekeberg
Benita von Essen, vikarie
Camilla Besterman
Eva Rickman
Helena Donborn
Katarina Sefton
Lisa Lindqvist
Madeleine Pizarro Torrijos
Magdalena Fritzson, föräldraledig
Maria Heggen
Mathilda Vesström
Nina Stanizewski
Suzanna Sundström
Ulrica Gustafsson
Ulrika Huatorpet Nilsson

Frågor och synpunkter:

lisa.lindqvist@regionvarmland.se
maria.heggen@regionvarmland.se

[Livets tråd hemsida](#)

Fortbildning/Utbildning

För dig som är verksam inom barnhälsovården oavsett yrkesgrupp och tidigare erfarenheter. Introduktion till dig som nyställd eller när du behöver fylla på kunskapsförrådet.

Utbildning som är markerad med * anordnas eller stöds av Centrala Barnhälsovården och är obligatorisk för att du ska få rätt kompetens och kunna utföra ditt uppdrag.

Vid deltagande i utbildningar ska förankring med närmaste chef göras.

Region Värmland erbjuder:

* Startutbildning Cosmic

regionvarmland.grade.se/

[Anmälan och information på regionvarmland.se](#)

* Amning, stöd i amningsstarten

Webbutbildningen är uppdelad i 6 delövningar. Alla övningar utom den som handlar om sena prematurer hör till den baskunskap som alla som ger råd kring späda barn och amning ska ha kunskap om. Efter varje faktaavsnitt går du till länken självtest för att svara på ett antal frågor.

[Utbildningsplattformen](#)

Motiverande samtal

Årets grundutbildningar i MI har ställts in av hälso- och sjukvårdsledningen för att minska kostnaderna (se mer information på [Insikt](#)).

Vi hoppas åter kunna erbjuda grundutbildningar i MI, våren 2025.

Kommande utbildningar:

September **Samtal om språkstimulans, och huvudomfångsmätning**

26 september 9-12, Lokal: CSK, Op, Morbrors Ådra

Fortbildningen vänder sig till BHV-sjuksköterskor

Inbjudan har skickats ut